

НЕДОЛІКИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ЗВО

Тетяна Децюк

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів)

Формування професійних компетенцій в умовах трансформаційних змін системи вищої освіти в Україні відбувається в процесі як аудиторної, так і позааудиторної діяльності студентів. Позааудиторну роботу зі студентами в умовах ЗВО також можна розглядати як:

- виховну діяльність, метою якої є особистісне та творче зростання студентської молоді;
- навчальну діяльність, метою якої є пошук та засвоєння нової інформації, закріплення вже отриманих знань студентами в рамках навчальних програм та планів;
- професійно-спрямовану діяльність, метою якої є формування професійних навичок та якостей, імплементація здобутих знань у практичну діяльність.

Причому спостерігається тенденція до зростання ролі позааудиторної роботи в процесі професійного й особистісного становлення майбутніх фахівців у закладах вищої освіти України. Як зазначає О.А. Кільова, під час позааудиторної діяльності можуть бути сформовані навички самоврядування; активність та відповідальність; політична культура; патріотизм; правосвідомість; свідоме ставлення до праці; естетична культура і фізичне вдосконалення [2].

На думку Р.П. Загнибіди, участь студентів у різних формах позааудиторної роботи сприяє поглибленню їхніх знань щодо формулювання та пошуку конкретних рішень; організації активної взаємодії всіх учасників процесу; співвіднесенню загальних теоретичних положень із зразками та варіантами конкретних рішень, у яких такі положення знайшли своє відображення [1]. Залежно від змісту та способу подачі інформації, виділяють такі форми роботи зі студентами в позааудиторний час: теоретичні, практичні, комбіновані; відповідно до способу виконання завдань, виокремлюють усні та письмові форми діяльності [3].

Таким чином, позааудиторна робота без сумніву має вагоме значення в процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах ЗВО України. Однак варто зауважити, що існують і слабкі сторони даного процесу. На думку О.В. Рясної, найважливішою умовою підвищення ефективності навчання є психологічна, теоретична й практична готовність студентів до самостійної роботи. Науковець зазначає, що рівень довузівської підготовки значної частини студентів є доволі низький. Тому задачею

викладачів ЗВО є доучування їх методам самостійної роботи шляхом формування культури навчальної праці, що дозволить майбутньому фахівцеві не тільки адаптуватися до університетських умов навчання, але й створить передумови постійного професійного росту протягом усієї трудової діяльності. Складність вирішення цього питання вимагає удосконалення навчального процесу й перенесення питань активізації самостійної роботи студентів в наукову площину [4, с. 9].

Проаналізувавши погляди різних науковців на роль позааудиторної роботи в процесі формування професійної компетентності майбутніх фахівців, а також розглянувши досвід організації позааудиторної роботи зі студентами у ЗВО України, нами було визначено низку недоліків даного процесу:

1) нерівномірність формуючого впливу на всіх студентів через не обов'язковість участі у позааудиторній роботі та відсутність оцінювання збоку викладачів;

2) низька мотивація науково-педагогічних працівників до розвитку та самовдосконалення як керівників позааудиторної роботи зі студентами (сприйняття такого виду діяльності як додаткової роботи, що супроводжується зростанням матеріальної і нематеріальної відповідальності);

3) відсутність зв'язку між аудиторними та позааудиторними заняттями (вивчення профільних дисциплін зазвичай не закріплюється практикою у позааудиторній роботі);

4) брак часу у студентів, які змушені додатково підробляти задля оплати навчання (передусім, через значне скорочення чисельності бюджетних місць у ЗВО, зниження рівня життя та платоспроможності населення);

5) проблеми матеріально-технічного забезпечення позааудиторної роботи зі студентами (відсутність спеціально облаштованих, комфортних приміщень/кімнат/просторів для творчої молоді, а також нестача спеціального обладнання – проекторів, екранів, мікрофонів та іншої сучасної техніки, канцелярського приладдя і т. ін.);

6) низька поінформованість студентів щодо значення і ролі позааудиторної роботи у процесі їхнього професійного становлення (студентами сприймається позааудиторна робота як додаткове навантаження та тягар);

7) відсутність єдиної, універсальної моделі позааудиторної роботи зі студентами у ЗВО України.

З метою покращення якості процесу формування професійної компетентності у майбутніх фахівців в умовах ЗВО необхідно сприяти зниженню негативного впливу перерахованих вище недоліків.

Література

1. Загнибіда Р. П. Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів туризму в позааудиторній роботі ВНЗ / Р. П. Загнибіда // Вісник Черкаського університету. – № 10 (223). – Серія

«Педагогічні науки». – Черкаси, 2012. – С. 51-54

2. Кільова О. А. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх викладачів у позааудиторній роботі у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] / О. А. Кільова. – Режим доступу : http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp11/1/Kilyova.pdf

3. Ляшенко І. В. Організація позааудиторної роботи у вищій школі як умова підвищення ефективності навчально-виховного процесу [Електронний ресурс] / І. В. Ляшенко. – Режим доступу : http://narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2196

4. Рясна О. В. Сучасні шляхи організації самостійною роботою студентів в умовах дистанційного навчання / О. В. Рясна // Шляхи вдосконалення позааудиторної роботи студентів. Матеріали науково-методичної конференції (28-29 квітня 2016 року). – Суми: Сумський державний університет, 2016. – С. 9-10